

Byla C-411/19

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2019 m. gegužės 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Italija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. sausio 16 d.

Pareiškėjai:

WWF Italia O.N.L.U.S. ir kiti

Kitos administracinio proceso šalys:

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Azienda Nazionale Autonoma Strade SpA (ANAS)

Pagrindinės bylos dalykas

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Lacijaus regiono administracinis teismas, toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) gautas skundas, kuriame prašoma panaikinti teisės aktus, kuriuose Italijos valdžios institucijos nurodė, kad preliminarus kelių statybos projektas yra suderinamas su aplinka.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas yra galimas Italijos teisės aktų ir administracinių priemonių, pagal kurias nagrinėjamu atveju buvo leista patvirtinti, kad preliminarus kelių statybos projektas atitinka aplinkosaugos teisės aktus, nors kita administracinė institucija, į kurią tuo pačiu klausimu buvo kreiptasi anksčiau, buvo išreiškusi neigiamą nuomonę, nesuderinamumas su Sąjungos teise.

Prejudiciniai klausimai

1) Europos Sąjungos Teisingumo Teismo klausama, ar pagal Direktyvos 1992/43/EEB 6 straipsnį, siejamą su Direktyva 2009/47/EB, jeigu ji taikytina nagrinėjamu atveju, yra draudžiami tokie nacionaliniai pirminės teisės aktai ir jų įgyvendinimui skirti pirmiau nurodyti antrinės teisės aktai, pagal kuriuos „paskutinės instancijos“ institucijai, kompetentingai priimti preliminaraus projekto aplinkosauginio suderinamumo priemonę tuo atveju, kai *Ministro dell'ambiente e della tutela del territorio e del mare* (Aplinkos ir teritorijos bei jūrų apsaugos ministras) pareiškia pagrįstą prieštaravimą, leidžiama patvirtinti, taigi, leisti tęsti procesą, remiantis tuo, kad yra svarbus viešasis interesas, net jei už aplinkos apsaugą atsakinga valstybės institucija nurodo, kad nėra galimybės parengti kokių nors poveikio švelninimo reikalavimų ir priemonių, taikytinų tvirtinamo projekto variantui, dėl kurio jau buvo pateiktas neigiamas poveikio aplinkai vertinimas (PAV)?

2) Teisingumo Teismo klausama, ar pagal minėtas direktyvas nėra galimas toks sprendimas, koks buvo priimtas šiuo atveju, kad, siekiant patvirtinti preliminarų darbų, kurių PAV buvo atliktas, projektą, minėtam „svarbiam viešajam interesui“ turi būti teikiama pirmenybė prieš aplinkosaugos interesą, jei jis grindžiamas išimtinai projekto didžiausio ekonominio efektyvumo principu, kraštovaizdžio, istorijos ir kultūros [vertybių] ir visuomenės bei ekonominių interesų apsaugos kriterijų atitiktimi ir poreikiu užbaigti transeuropinį kelių tinklą, šiuo atveju – TEN-[T], kuris, vadovaujantis 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (ES) Nr. 1315/2013, apibrėžiamas kaip „visuotinis“, nors egzistuoja alternatyvus ir aplinkos apsaugos atžvilgiu jau patvirtintas sprendimas?

3) Teisingumo Teismo prašoma atsakyti, ar minėtus Bendrijos teisės aktus atitinka toks sprendimas, koks priimtas šiuo atveju, kuriuo pripažinta, jog tolesnius tyrimus, kurie yra susiję su kelio trasos, kurios PAV nebuvo patvirtintas, poveikiu aplinkai – įskaitant VINCA – galima atlikti galutiniame projekto etape, užuot nurodžius pasiūlymo pateikėjui toliau nagrinėti ir atlikti tyrimus, siekiant švelninti poveikį ekonomikai ir kraštovaizdžiui remiantis alternatyvia trasa, kuri jau yra patvirtinta aplinkosaugos atžvilgiu?

4) Teisingumo Teismo prašoma atsakyti, ar, atsižvelgiant į šias sąlygas, tuo atveju, jeigu į pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį klausimus dėl suderinamumo [su Sąjungos teise] būtų atsakyta teigiamai, pagal minėtas direktyvas nėra galimas toks sprendimas, koks priimtas šiuo atveju, pagal kurį nėra privaloma atsižvelgti į neigiamą nuomonę dėl aplinkosauginio suderinamumo, kurią kompetentinga institucija išreiškė per preliminaraus darbų projekto tvirtinimo procedūrą, nurodydama galutinio projekto etape atlikti nuodugnesnius poveikio teritorijos kraštovaizdžiui ir aplinkai vertinimus, visų pirma atkreipdama dėmesį į poveikio aplinkai vertinimą ir numatytas tinkamas poveikio kompensavimo ir švelninimo priemones?

5) Teisingumo Teismo prašoma nurodyti, ar minėtomis direktyvomis užkertamas kelias tokiam sprendimui, kuriame nurodoma rengiant galutinį darbų planą atsižvelgti į nurodymus, pastabas ir rekomendacijas, susijusius su kraštovaizdžio ir aplinkos apsaugos reikalavimais, išdėstytais per tarnybų konferenciją, kurioje buvo aptartas preliminarus darbų projektas, nors buvo nustatyta, kad už aplinkos apsaugą atsakinga institucija neturi galimybės parengti tvirtinamam projekto variantui taikytinų reikalavimų ir poveikio švelninimo priemonių?

6) Teisingumo Teismo prašoma nurodyti, ar pagal minėtas direktyvas nėra galimas toks sprendimas, koks buvo priimtas šiuo atveju, kai projekto pateikėjui buvo nurodyta išplėtoti darbų poveikio aplinkai tyrimą, įskaitant vadinamąjį tinkamą įvertinimą, kuris būtų parengtas pagal galiojančias teisės aktų nuostatas ir pagal kurį būtų atliekamas atitinkamas poveikio vertinimas?

7) Teisingumo Teismo prašoma nurodyti, ar pagal minėtas direktyvas nėra galimas toks sprendimas, koks buvo priimtas šiuo atveju, kai buvo nustatyta trečioji šalis (*Regione Lazio* – Lacijaus regionas), kita nei įprastai atitinkamus įgaliojimus turinti tarnyba, kuriai pavesta patikrinti prie galutinio darbų projekto pridedamą poveikio aplinkai tyrimą, taip pat siekiant nustatyti papildomas poveikio kompensavimo ir švelninimo priemones, būtinas siekiant apsaugoti ir išsaugoti atitinkamos teritorijos aplinkos ir kraštovaizdžio komponentus, paliekant MATTM PAV-SAV komisijai, vadovaujantis *Decreto legislativo n. 163/06* (Įstatyminis dekretas Nr. 163/06) 185 straipsnio 4 ir 5 dalimis, tik *a posteriori*, gavus minėto patikrinimo rezultatus, pareikšti nuomonę dėl to, ar aptariamas galutinis kelių statybos darbų projektas atitinka kraštovaizdžio ir aplinkos apsaugos reikalavimus?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos ir Teisingumo Teismo jurisprudencija

1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (Buveinių direktyva). Visų pirma, 1, 7 ir 10 konstatuojamosios dalys, taip pat 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 4 straipsnio 5 dalis ir 6 straipsnis.

2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos. Visų pirma, 6 ir 12 konstatuojamosios dalys, 2 straipsnis, 3 straipsnio 2 dalies b punktas ir 4 straipsnio 4 dalis.

Taip pat minimi šie Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai: 2016 m. liepos 21 d. Sprendimo *Orleans ir kt.*, C-387/15 ir C-388/15, EU:C:2016:583, 32, 35, 36, 39, 40, 43–48, 52–54, 57–64 punktai; 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimas *Cascina Tre Pini*, C-301/12, EU:C:2014:214; 2012 m. vasario 16 d. Sprendimo *Solvay ir kt.*, C-182/10, EU:C:2012:82, 68–77 punktai; 2011 m. liepos 21 d. Sprendimas *Azienda AgoZootecnica Franchini ir Eolica di Altamura*, C-2/10, EU:C:2011:502; 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimas *Komisija / Ispanija*, C-404/09, EU:C:2011:768; 2010 m. sausio 14 d. Sprendimas *Stadt Papenburg*, C-

226/08, EU:C:2010:10; 2007 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas *Komisija / Italija*, C-304/05, EU:C:2007:532; 1996 m. liepos 11 d. Sprendimas *Royal Society for the Protection of Birds*, C-44/95, EU:C:1996:297.

Nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis remiamasi

Decreto legislativo 12 aprile 06, n. 163 - Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE (2006 m. balandžio 12 d. Įstatyminis dekretas Nr. 163, kuriuo nustatytas Darbų, paslaugų ir prekių viešųjų pirkimų kodeksas ir įgyvendinamos direktyvos 2004/17/EB ir 2004/18/EB) (toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 163/2006), ypač jo:

- 165 straipsnio 3 dalis, kuria reglamentuojamas preliminaraus infrastruktūros projekto turinys, ir kurioje, be kita ko, nustatyta, kad tais atvejais, kai atliekamas darbų poveikio aplinkai vertinimas, prie preliminaraus projekto taip pat turi būti pridedamas poveikio aplinkai tyrimas;
- 182 straipsnio 1 ir 2 dalys, kuriose nustatyta, kad poveikio aplinkai vertinimo procedūra yra privalomojo pobūdžio;
- 183 straipsnio 6 dalis, kurioje numatyta, kad Ministrų Taryba yra kompetentinga institucija, priimanti aplinkosauginio suderinamumo priemones, jei *Ministero dell’ambiente e della tutela del territorio* (Aplinkos ir teritorijų apsaugos ministerija) pateikia pagrįstą nesutikimą;
- 185 straipsnio 4 ir 5 dalys, pagal kurias *Commissione di verifica dell’impatto ambientale VIA-VAS* (Poveikio aplinkai vertinimo (PAV) ir strateginio poveikio aplinkai vertinimo (SAV) komisija) turi pareikšti nuomonę dėl to, ar galutinis projektas atitinka aplinkosauginio suderinamumo priemonės reikalavimus.

2011 m. gruodžio 29 d. *Decreto legislativo n. 228 – Attuazione dell’articolo 30, comma 9, lettere a), b), c) e d) della legge 31 dicembre 2009, n. 196, in materia di valutazione degli investimenti relativi ad opere pubbliche* (Įstatyminis dekretas Nr. 228 dėl 2009 m. gruodžio 31 d. Įstatymo Nr. 196 dėl investicijų į viešuosius darbus vertinimo 30 straipsnio 9 dalies a, b, c ir d punktų įgyvendinimo (toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 228/11), visų pirma jo:

- 1 straipsnio 1 dalis, kurioje teigiama, kad: „Ministerijos atlieka šiame dekrete minimą *ex ante* ir *ex post* vertinimo veiklą, kad būtų užtikrintas viešųjų darbų ir viešųjų paslaugų teikimo išlaidų <...> racionalizavimas, skaidrumas, veiksmingumas ir efektyvumas <...>“;
- 4 straipsnis, kuriame nurodyta, kad ministerijos, siekdamos pasiekti *ex ante* vertinimo metu nustatytus tikslus, parengia galimybių studijas optimaliems projektų įgyvendinimo sprendimams nustatyti. Jeigu numatomos darbų

sąnaudos viršija 10 mln. EUR, ministerijos, kaip galimybių studijų priedą, taip pat atlieka rizikos analizę;

- 8 straipsnio 1–3 dalys, pagal kurias ministerijos parengia investicijų į viešuosius darbus tose srityse, už kurias jos yra atsakingos, vertinimo gaires.

2012 m. rugpjūčio 3 d. *Decreto del Presidente del Consiglio dei ministri* (Ministrų Tarybos pirmininko dekretas) dėl [Įstatyminio dekreto Nr. 228/11] 8 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo. Visų pirma 2 straipsnio 1 dalies b punktas, pagal kurį: „atskirų darbų *ex ante* vertinimas yra Įstatyminio dekreto Nr. 228/2011 4 straipsnyje nurodyta vertinimo veikla, paprastai vykdoma taikant techninius sąnaudų ir naudos analizės metodus, siekiant nustatyti optimalius projektų įgyvendinimo sprendimus infrastruktūros poreikių vertinime nustatytiems tikslams pasiekti“.

1997 m. rugsėjo 8 d. *Decreto del Presidente della Repubblica n. 357 – Regolamento recante attuazione della direttiva 92/43/CEE relativa alla conservazione degli habitat naturali e seminaturali, nonché della flora e della fauna selvatiche* (Respublikos Prezidento dekretas Nr. 357 dėl Reglamento dėl Direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos įgyvendinimo) (toliau – Respublikos Prezidento dekretas Nr. 357/97), visų pirma jo:

- 5 straipsnis „Poveikio vertinimas“, kuriame nustatyta: „<...> 2. Teritorinių planų pasiūlymų pateikėjai <...> parengia <...> tyrimą, skirtą nustatyti ir įvertinti, kokį poveikį teritorijai gali daryti planas, atsižvelgiant į teritorijos apsaugos tikslus. <...>
- 3. Veiklos, kuri nėra tiesiogiai susijusi su atitinkamoje vietoje esančių rūšių ir buveinių tinkamos būklės išsaugojimu ar reikalinga tam tikslui, bet, atskirai arba kartu su kitomis priemonėmis, gali turėti reikšmingą poveikį tai teritorijai, pasiūlymų pateikėjai poveikio vertinimo tikslais pateikia tyrimą, kuriuo siekiama nustatyti ir įvertinti <...> pagrindinį poveikį, kurį tokia veikla gali daryti Bendrijos svarbos teritorijai arba specialiai saugomai teritorijai, atsižvelgiant į jų išsaugojimo tikslus.
- 4. Projektų, kuriems taikoma poveikio aplinkai vertinimo procedūra <...>, apimančių <...> Bendrijos svarbos teritorijas ir specialiai saugomas teritorijas, kaip apibrėžta šiame reglamente, poveikio vertinimas įtraukiamas į pirmiau minėtą procedūrą, kuri, tokiu atveju, taip pat reiškia tiesioginį ir netiesioginį projektų poveikį buveinėms ir rūšims, kurioms tos teritorijos buvo nustatytos. Šiuo tikslu pasiūlymo pateikėjo parengtame poveikio aplinkai tyrime turi būti duomenų apie projekto suderinamumą su šiame reglamente nustatytais išsaugojimo tikslais <...>.
- <...>

- 9. Jeigu, nepaisant neigiamų poveikio teritorijai vertinimo išvadų ir nesant galimų alternatyvių sprendimų, planas ar projektas vis dėlto privalo būti įgyvendintas dėl įpareigojančių svarbesnio viešojo intereso priežasčių, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio priežastis, kompetentinga institucija imasi visų kompensacinių priemonių, būtinų bendram tinklo „Natura 2000“ vientisumui apsaugoti, ir apie tai praneša Aplinkos ir teritorijos apsaugos ministrui <...>.
- 10. Kai atitinkamoje teritorijoje yra prioritetinių natūralių buveinių tipų ir (arba) prioritetinių rūšių, planas ar projektas, kurio neigiamas poveikis Bendrijos svarbos teritorijai buvo įvertintas, gali būti įgyvendinami tik remiantis žmonių sveikatos ir visuomenės saugos reikalavimais arba labai svarbaus naudingo poveikio aplinkai argumentais, arba, gavus Komisijos nuomonę, dėl kitų įpareigojančių svarbesnio viešojo intereso priežasčių“;
- 6 straipsnis „Specialios apsaugos teritorijos“, pagal kurį: „1. Tinklą „Natura 2000“ sudaro specialios apsaugos teritorijos, numatytos Direktyvoje 79/409/EEB <...>.
- 2. 4 ir 5 straipsniuose nustatytos prievolės taip pat taikomos 1 dalyje nurodytoms specialioms apsaugos teritorijoms.“

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso apibūdinimas

- 1 2015 m. *Azienda Nazionale Autonoma Stradale SpA* (toliau – ANAS) paprašė pradėti preliminarus valstybinio kelio Nr. 675 (toliau – SS 675) atkarpos, jungiančios Čivitavekijos uostą su Ortės įvairiarūšio vežimo centru, užbaigimo projekto poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) procedūrą. Šis prašymas buvo susijęs su nauja kelio dalimi (vadinamąja žaliaja trasa), kurios statybos išlaidos, pasak ANAS, buvo mažesnės nei kitos dalies (vadinamosios violetinės trasos), jau patvirtintos aplinkosaugos požiūriu.
- 2 2016 m. Poveikio aplinkai vertinimo (PAV) ir strateginio poveikio aplinkai (SAV) komisija (toliau – PAV ir SAV komisija) prie *Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare* (Aplinkos ir teritorijos bei jūros apsaugos ministerija, toliau – MATTM) nurodė kelis aplinkos apsaugos požiūriu kritiškus „žaliosios trasos“ taškus ir konkrečiai pažymėjo, kad 14,4 km tos trasos eina per specialios apsaugos teritoriją ir yra mažesniu nei 1 km atstumu nuo Bendrijos svarbos teritorijos.
- 3 2017 m. sausio 20 d. PAV ir SAV komisija, remdamasi ankstesniame punkte išdėstytais argumentais, pareiškė neigiamą nuomonę dėl preliminarus „žaliosios trasos“ projekto ir pažymėjo, kad problemas, susijusias su didelėmis anksčiau patvirtintos „violetinės trasos“ statybos sąnaudomis, būtų galima išspręsti šią trasą padalijant į dvi dalis.

- 4 Atsižvelgdama į šią neigiamą nuomonę, Ministro Pirmininko tarnyba, kuri pagal Įstatyminio dekreto Nr. 163/06 183 straipsnio 6 dalį tapo institucija, kompetentinga taikyti aplinkosauginio suderinamumo priemonės, paprašė MATTM pateikti poveikio aplinkai vertinimą, kuriame būtų nurodytos galimos poveikio kompensavimo ir švelninimo priemonės. 2017 m. liepos 7 d. nuomonėje PAV ir SAV komisija dar kartą išreiškė neigiamą požiūrį į „žaliąją trasą“ ir pabrėžė, kad neįmanoma parengti jokių poveikio kompensavimo ir švelninimo priemonių, kurių reikalavo Ministro Pirmininko tarnyba.
- 5 Nepaisydama šios papildomos neigiamos nuomonės, Ministro Pirmininko tarnyba 2017 m. gruodžio 1 d. nutarime priėmė „žaliosios trasos“ aplinkosauginio suderinamumo priemonę, tą sprendimą pagrįsdama svarbiu viešuoju interesu, dėl kurio reikia užbaigti strateginius maršrutus, jungiančius įvairias linijas, priklausančias transeuropiniam TEN-T tinklui, kuris yra „visuotinis tinklas“, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 1315/2013. Tame nutarime taip pat buvo nurodyta, kad ANAS, rengdama galutinį projektą, atliktų minėtos trasos poveikio aplinkai tyrimą, įskaitant vadinamąjį tinkamą įvertinimą, kuriuo remdamasi kompetentinga institucija, laikydamasi per *Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti* (Infrastruktūros ir transporto ministerija, toliau – MIT) konferenciją pateiktų su kraštovaizdžiu susijusių nurodymų, pastabų ir rekomendacijų, vėliau atliktų poveikio aplinkai vertinimą (toliau – VINCA).
- 6 Kai kurios aplinkos apsaugos asociacijos ir tam tikri fiziniai asmenys (toliau kartu vadinami pareiškėjais) apskundė šį nutarimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui ir paprašė jį panaikinti.
- 7 Tuo metu 2018 m. vasario 28 d. sprendimu *Comitato interministeriale per la programmazione economica* (Tarpministerinis ekonominio planavimo komitetas, toliau – CIPE) patvirtino preliminarų „žaliosios trasos“ projektą ir nurodė, kad už poveikio aplinkai tyrimo, kuris turi būti pridėtas prie galutinio aptariamų darbų projekto, patikrinimą atsakingas subjektas yra Lacijaus regionas.
- 8 Pareiškėjai apskundė šį nutarimą, išdėstydami prie 6 punkte nurodyto skundo pridėtus pagrindus.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 9 Pareiškėjai, pagrįsdami prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateiktą skundą, tvirtina, kad 2017 m. gruodžio 1 d. nutarimu, kuriuo Ministro Pirmininko tarnyba priėmė „žaliosios trasos“ aplinkosauginio suderinamumo priemonę, buvo pažeista Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalis, į nacionalinę teisę perkelta Respublikos Prezidento dekreto Nr. 357/97 5 straipsniu. Pagal tą nuostatą iš tikrųjų pirmenybė gali būti teikiama „įpareigojančioms priežastims, susijusioms su viešuoju interesu“, o ne aplinkos apsaugai, tik jei tenkinamos dvi sąlygos: „nesant alternatyvių sprendimų“ ir „jei imamasi kompensacinių priemonių“. Nagrinėjamoje byloje nėra įvykdyta nė viena iš šių sąlygų; konkrečiai kalbėdami apie alternatyvių sprendimų trūkumą,

pareiškėjai pabrėžia, kad „violetinė trasa“, poveikio aplinkai požiūriu jau patvirtinta MATTM ir CIPE, yra alternatyva „žaliajai trasai“, galinti užtikrinti tiek viešąjį interesą saugoti aplinką, tiek interesą, susijusį su poreikiu atlikti darbus.

- 10 Dėstydami papildomus skundo pagrindus, pareiškėjai ginčija 2018 m. vasario 28 d. CIPE sprendimo, kuriuo patvirtintas preliminarus „žaliosios trasos“ projektas, teisėtumą tuo atžvilgiu, kad Lacijaus regionas yra pripažintas subjektu, kuriam pavesta patikrinti poveikio aplinkai tyrimą, įskaitant VINCA, kurį ANAS turi pateikti kartu su galutiniu projektu, ir nustatyti visas papildomas poveikio švelninimo ir kompensavimo priemones. Šiuo klausimu pareiškėjai nurodė, kad Lacijaus regionas negali tikrinti VINCA, nes ši užduotis yra priskirta PAV ir SAV komisijos, kuri jau yra priėmusi sprendimą šiuo klausimu, kompetencijai. Be to, pareiškėjai tvirtina, kad, kadangi VINCA jau yra išnagrinėtas minėtos komisijos, jis negali būti pakartotinai pateiktas galutiniame projekto etape.
- 11 Kitos proceso šalys savo atsiliepime į skundą nurodė tokias aplinkybes: a) skundžiamos priemonės yra pagrįstos viešojo intereso priežastimis; b) nagrinėjamu atveju Ministro Pirmininko tarnyba pasinaudojo jai suteiktais įgaliojimais; c) rengiant preliminarųjį „žaliosios trasos“ projektą buvo atlikta darbų sąnaudų ir naudos analizė; d) „violetinės trasos“ sąnaudos smarkiai išaugo, todėl jos įrengti nebeįmanoma; e) ANAS poveikio aplinkai vertinimo srityje taikė novatorišką ir revoliucinį požiūrį, pagal kurį galima objektyviai įvertinti naujų darbų poveikį įvairiems aplinkos, kraštovaizdžio, istoriniams, kultūriniais ir socialiniams ir ekonominiams komponentams.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas abejoja, ar „žaliosios trasos“ poveikio aplinkai vertinimo procedūra atitinka minėtus Sąjungos teisės aktus.
- 13 Šiuo atžvilgiu teismas pabrėžia, kad aplinkosauginio suderinamumo priemonės priėmimas ir paskesnis aptariamų trasos preliminarus projekto patvirtinimas buvo atlikti.
- 14 pirmenybę teikiant ne aplinkosaugai, o svarbiam viešajam interesui, ir tai lėmė mažesnės darbų sąnaudos ir poreikis užbaigti transeuropinio TEN-T tinklo kelių linijas jungiančius strateginius maršrutus;
- 15 neatsižvelgiant į tai, kad kompetentinga valstybės įstaiga (PAV ir SAV komisija) išreiškė griežtai neigiamą nuomonę, nurodydama, kad nebuvo įmanoma parengti jokių nurodymų ir poveikio švelninimo priemonių, taikytinų „žaliosios trasos“ variantui, ir nurodant, kad yra alternatyva – „violetinė trasa“, kurios poveikis aplinkai jau patvirtintas ir kurios sąnaudas buvo galima sumažinti padalijant ją į dvi atkarpas;

- 16 leidžiant tęsti atitinkamo kelių statybos darbų projektavimo ir įgyvendinimo procedūrą ir išsamesnį darbų poveikio aplinkai vertinimą, konkrečiai VINCA, atidėti iki galutinio projekto rengimo etapo, todėl numatyti (tik) poveikio kompensavimo ir švelninimo priemonės;
- 17 pagal Prezidento dekreto Nr. 357/97 5 straipsnio 2 dalį nurodant, kad Lacijaus regionas yra subjektas, kompetentingas tikrinti prie galutinio darbų projekto pridedamą poveikio aplinkai tyrimą, taip pat siekdamas nustatyti galimas papildomas poveikio švelninimo ir kompensavimo priemonės, būtinas siekiant apsaugoti ir išsaugoti atitinkamos teritorijos aplinkos ir kraštovaizdžio komponentus, ir paliekant MATTM PAV ir SAV komisijai pagal Įstatyminio dekreto Nr. 163/06 185 straipsnio 4 ir 5 dalis tik suformuluoti savo nuomonę, ar galutinis projektas atitinka minėtus kraštovaizdžio ir aplinkos reikalavimus;
- 18 nurodant, kad ANAS, rengdama galutinį darbų projektą, atsižvelgtų į tarnybų konferencijos dėl preliminarinio projekto metu išdėstytus reikalavimus, pastabas ir rekomendacijas kraštovaizdžio ir aplinkos klausimais ir parengtų atitinkamų darbo poveikio aplinkai tyrimą, kuriuo remiantis būtų atliktas VINCA.
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat primena pagrindinius kitos proceso šalies argumentus, visų pirma 11 punkto e papunktyje nurodytą aplinkybę, kad nagrinėjamu atveju ANAS taikė novatorišką ir revoliucinį požiūrį į poveikio aplinkai vertinimą. Remdamasis šiuo novatorišku požiūriu, nesant jurisprudencijos šiuo klausimu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad reikia pateikti Teisingumo Teismui šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą išdėstytus klausimus.